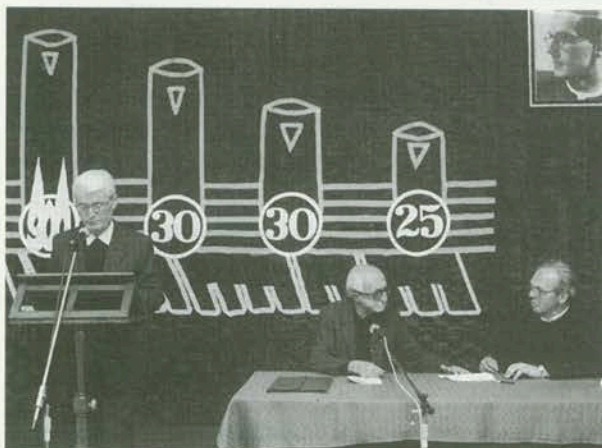


Institut za crkvenu glazbu "Albe Vidaković" Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu

Josip Korpar, Zagreb



Josip Korpar

OSNUTAK INSTITUTA

U ovom stoljeću slavi se 1.300. obljetnica pokrštenja Hrvata, a ove pak godine *Zagrebačka (nad)biskupija* i grad *Zagreb* slave 900. obljetnicu svog osnutka i prvoga spomena imena. U usporedbi s ovim obljetnicama 30. obljetnica *Instituta za crkvenu glazbu*, 30. obljetnica smrti *Albe Vidakovića* i 25. obljetnica trećeg izlaženja časopisa za duhovnu glazbu *Sv. Cecilija* izgledaju vrlo male, ali su za naš hrvatski narod od velike važnosti. Sjetimo se da je u Francuskoj *Schola cantorum* osnovana 1869. godine, *Institut za crkvenu glazbu* u Regensburgu (Njemačka) osnovan je 1874., a *Papinski institut za crkvenu glazbu* godine 1911.

U našoj pak domovini *Muzička škola* u Varaždinu osnovana je god. 1828., *Hrvatski glazbeni zavod* u Zagrebu 1827., a njegova škola dvije godine kasnije (1829.). Samo nominalno postat će *Konzervatorij* (1916.), koji će 1922. prerasti u *Kraljevsku muzičku akademiju*.

U spomenutim državnim školama nije se posebno učila crkvena glazba. Budući da se u crkvenu glazbu u prošlim stoljećima uvuklo dosta svjetovnih elemenata, potreba za crkvenom glazbenom školom postajala je sve aktualnijom. Kako se u prošlom stoljeću razvio cecilijanski pokret u Europi, željelo se i u nas očistiti crkvenu glazbu od neprikladnih utjecaja i vratiti je izvorima gregorijanske.

Zbog toga Crkva u ovom našem stoljeću donosi više dokumenata o crkvenoj glazbi. Dokumenti govore kakva mora biti crkvena glazba, daju upute glazbenicima kako trebaju skladati višeglasne skladbe, a kako skladbe za pučko pjevanje. To su u prvom redu enciklike *Pia X. Tra le sollecitudini* (Inter pastoralis officii) god. 1903., zatim *Divini cultus sanctitatem* pape *Pia XI.* Slijede enciklike *Pia XII.: Mediator Dei et hominum* i *Musicae sacrae disciplina.*

U *Sacrosanctum concilium* (Konstituciji o sv. liturgiji) piše: "Trebalo da se uvelike cijeni poučavanje glazbe u sjemeništima, u novicijatima redovnika obaju spolova i u školskim domovima kao i u ostalim zavodima i katoličkim školama. Za uspješnu pouku treba brižljivo spremati učitelje koji će voditi nastavu sv. glazbe.

Preporučuje se, nadalje, da se prema prilikama osnivaju i viši zavodi za svetu glazbu.

Glazbenim skladateljima i pjevačima, a osobito djeci, treba pružiti ispravnu liturgijsku pouku."¹

Očito da je Crkva postala svijesna kako bez školovanih glazbenika nema prave liturgijske glazbe.

U školovanju crkvenih glazbenika prvi pokušaj prije II. vatikanskoga sabora učinio je u Zagrebu **Franjo Lučić** osnovavši god. 1932. *Polihimniju* koja je do god. 1941. školovala orguljaše.²

Drugi pokušaj školovanja crkvenih glazbenika poduzeo je zagrebački kateheta **Ivan Kokot** organiziravši god. 1939. tromjesečni tečaj u jednoj kuriji na zagrebačkom Kaptolu. **Kokot** je vodio tečaj u suradnji s gg. **Božom Antonićem** i **Josipom Vrhovskim**. Nažalost, u *Sv. Ceciliji* više ne nalazimo podataka o daljnjoj suradnji započetih tečajeva.³

Nije na odmet istaknuti da je nakon II. svjetskog rata u zagrebačkoj nadbiskupiji bilo glazbenika koji su pokušavali *Tečajevima za crkvene glazbenike* dati osnovno glazbeno znanje, najprije časnim sestrama koje su na župama obavljale službu orguljašica. O tome dr. **Đuro Tomašić** piše: "U Dijecezanskom odboru za crkvenu glazbu Zagrebačke nadbiskupije, koji je obnovljen 1958. g. a kojem je predsjedao mo. **Albe Vidaković** bilo je – već u početku rada toga odbora – prijedloga za formiranje škole za orguljaše."⁴

Na II. tečaju za crkvene orguljaše pomoćni biskup zagrebački dr. **Josip Lach** predložio je da se formira redovita škola za orguljaše. Sastavljen je dopis i 25. srpnja 1961. poslan je Biskupskoj konferenciji, a potpisalo ga je oko 150 sudionika tečaja. Konferencija je prihvatila prijedlog i povjerila krčkom biskupu dr. **Karmelu Zazinoviću** tehničku organizaciju osnivanja škole. Koliko mi je poznato *Statut* (ili kako je nazvan *Pravilnik*) izrađivao je **Albe Vidaković** s profesorom crkvenoga prava na Katoličkom bogoslovnom fakultetu dr. **Franjom Cvetanom** uz konzultacije s biskupom

Zazinovićem. Sva trojica bili su dobri prijatelji i ljubitelji crkvene glazbe.

U svom izvještaju biskup Zazinović obrazložio je potrebu osnivanja takve glazbene škole i podnio 1962. god. konkretan *NACRT INSTITUTA BKJ*. U tom je Nacrtu sadržan budući Statut u malom: On navodi ime (Institut za crkvenu glazbu), opisuje svrhu Instituta, govori o značenju Instituta, o studentima, školovanju, upravi, prostorijama, inventaru, prihodima i troškovima.⁵

24. siječnja 1963. Predsjedništvo BKJ upućuje dopis Dekanatu RKT fakulteta u Zagrebu:

Predsjedništvo Biskupskih konferencija Br. 5/BK
Prečasnom

Dekanatu Rimokatoličkog bogoslovnog fakulteta ZAGREB

13. rujna 1962. zaključeno je na Biskupskim konferencijama u Zagrebu da se u okviru toga Bogoslovnog fakulteta osnuje Institut za crkvenu glazbu.

Opće pastoralne potrebe, najosnovnije njegovanje autentične crkvene glazbe i sve aktualnija liturgijska obnova diktiraju osnivanje takvog Instituta.

Moli se Dekanat Bogoslovnog fakulteta da ovaj zaključak prihvati i da u okviru samog Fakulteta osnuje rečeni Institut kao što je to već učinjeno s Katehetskim institutom.

Ukoliko Fakultetsko vijeće prihvati ovu inicijativu, molim da se ovaj zaključak predloži Velikom kancelaru na konačno odobrenje.

Na istoj sjednici Biskupskih konferencija odlučeno je da u materijalnom izdržavanju Glazbenog instituta sudjeluju svi Ordinarijati prema već izrađenom rasporedu.

Zagreb, 24. siječnja 1963.

Tajnik BK:

ALFRED PICHLER,
banjalučki biskup

Fakultetsko vijeće na svojoj IV. i VI. redovnoj sjednici god. 1963. i 1. redovnoj sjednici akademske godine 1963/64. raspravljalo je o Institutu i zaključilo da se u okviru Bogoslovnog fakulteta na temelju Pravilnika našega fakulteta čl. 1. osnuje *Institut za crkvenu glazbu* i da se ovaj zaključak podastre na konačno odobrenje preuzv. g. dr. Franji Šeperu, Velikom kancelaru fakulteta i ujedno predsjedniku Vijeća BK. Nadalje, zaključuje da će *Institut za crkvenu glazbu* nakon konačnog odobrenja Vel. kancelara i izvršenih potrebnih priprava moći započeti s radom već na jesen ove godine.⁶

Stiglo je i odobrenje iz Rima: Državno Tajništvo Njegovog Svetosti u Vatikanu 15. ožujka 1963. uputilo je dopis kardinalu Franji Šeperu koji u hrvatskom prijevodu glasi: "Pozivajući se na prethodnu službu br. 1834/63 s nadnevkom 7. tekućeg mjeseca držim svojom obvezom

priopćiti Najpoštovanijoj Vašoj Visosti da je Sveti zbor za sjemeništa i sveučilišne nauke na prikladan način obaviješten u odredbi Biskupske konferencije koja se odnosi na mogućnost osnutka Instituta za crkvenu glazbu unutar KBF u Zagrebu, te da (Sv. Zbor) u potpunosti odobrava gore naznačenu zamisao... Konzistorij sv. Zbora osim toga daje na znanje da, što se toga tiče, nema ništa primijetiti s obzirom na odluke gore spomenute Konferencije."⁷

A kard. Šeper u svom pismu Fakultetu piše: "...ne mogu, a da u ovoj činjenici ne vidim utjecaj Božje providnosti i prve plodove nastojanja da se i pomoću ovoga Instituta počnu što prije i što temeljitije ostvarivati zaključci Koncila o svetoj liturgiji i liturgijskoj glazbi" i malo dalje nastavlja:

"Ovaj Institut za crkvenu glazbu osnovan je na poticaj Biskupskih konferencija, a na prijedlog Vijeća našeg Bogoslovnog fakulteta i djelovat će kao razgranato stablo pri katedri za Crkvenu glazbu i umjetnost."⁸

Kako se vidi iz priloženoga Institut su osnovali BKJ i RKT fakultet u Zagrebu uz odobrenje iz Rima. Time je fakultet smanjio svoju poslijepodnevnu aktivnost, jer su dvorane I., III. i IV. pripale Institutu za crkvenu glazbu za poslijepodnevnu nastavu.

Došao je dan otvorenja Instituta 25. rujna 1963. Pred budućim studentima, profesorima i uzvanicima govorili su biskup dr. Josip Lach, prvi Predstojnik Instituta mo. Albe Vidaković i tadašnji dekan KB fakulteta dr. Jordan Kuničić. Nemamo sačuvanih govora biskupa Lacha ni A. Vidakovića, a dekan Kuničić je između ostaloga rekao: "Možemo reći da je ovo povijesni dan, početak novog razdoblja u povijesti crkvene glazbe kod nas..."

Ovaj Institut crkvene glazbe otvara se u sklopu Bogoslovnog fakulteta. Razgranjeno stablo znak je bujnije vitalnosti. Uz Katehetski institut evo još jedne grane na stablu našeg Fakulteta. Dao Bog da ne bude zadnja već jedna od mnogih grana, koje će dokazati plodnost ove naše najviše znanstvene crkvene institucije u Hrvatskoj.

Neupućeni bi mogli pitati: koja je to veza između Instituta za crkvenu glazbu i Bogoslovnog fakulteta? Odgovor je jednostavan: činjenica je da gdje Crkva moli tu i pjeva, to znači tu vjeruje...

Neka nitko ne potcjenjuje taj posao, dapače, neka čita u jednom djelcu pod naslovom "*De arte musica*" od nepoznatog pisca XIII. stoljeća, i u tom djelcu pisac piše, da "non minus est dedecus nescire canere quam litteras ignorare", drugim riječima: nije manja sramota ne znati pjevati nego li ne znati čitati i pisati. Još više, piše isti pisac, ako je Crkva dopustila crkvenoj glazbi da ona jedina može postati aktivnim faktorom u liturgiji znači, da joj je dala prvenstvo, te da se crkvenu glazbu mora

učiti "prae omnibus aliis", razumije se "scientiis et disciplinis".⁹

Prema *Pravilniku Instituta* službeni je naziv ustanove: "Rimokatolički bogoslovni fakultet u Zagrebu – Institut za crkvenu glazbu".

Za predstojnika Instituta imenovan je mo. Albe **Vidaković** a za tajnika vlč. Branko **Birt**. Proforski zbor započeo je u ovom sastavu: s. Milena Bebić, Branko Birt, s. Jelisava Kirn, o. Anđelko Milanović, s. Angelina Subašić, o. Tomislav Talan, dr. Đuro Tomašić i s. Mercedes Visković.

DJELOVANJE INSTITUTA U PROTEKLIH 30 GODINA

Svrha Instituta prema Statutu jest:

1. slušačima pružiti temeljito teoretsko i praktično obrazovanje iz svih disciplina crkvene glazbe,
2. studente uvesti u znanstveno istraživanje prošlosti i sadašnjosti crkvene glazbe,
3. osposobljavati studente za nastavničko zvanje na visokim bogoslovnim školama, srednjim vjerskim školama i redovničkim novicijatima odnosno zajednicama,
4. koncertnim nastupima i izdavanjem stručnih glazbenih djela gajiti i unapređivati crkvenu glazbu.

Ad 1) *Da slušačima pruži temeljito teoretsko i praktično obrazovanje iz svih disciplina crkvene glazbe.*

U Statutu Instituta navedeni su predmeti kojima se postiže svrha školovanja. Predmeti su podijeljeni na:

Glavne: Opća teorija gregorijanskog pjevanja, Oblici koralnih napjeva, Harmonizacija koralnog pjevanja, Dirigiranje koralnog pjevanja, Estetika glazbe, Opća i posebna liturgika, Crkveno zakonodavstvo o glazbi, Harmonija, Kontrapunkt, Imitacija, kanon i fuga, Polifona kompozicija, Dirigiranje polifonije i Orgulje.

Pomoćne predmete: Teorija glazbe, Solfeggio, Osnove tehnike pjevanja, Zborni pjevanje, Povijest glazbe, Analiza glazbenih oblika, Poznavanje glazbala, Organografija, Metodika glazbene nastave, Glazbeni folklor, Latinski jezik i Glasovir. Predmeti su raspoređeni u 4 godine tako da se u svakoj godini predaje približno jednaki broj sati. Slušači su redoviti i izvanredni. Redoviti su oni koji su s uspjehom završili jednu od srednjih škola u kojima su se predavali glavni općeobrazovni predmeti. Izvanredni su oni koji, makar su i završili neku srednju školu, nisu učili općeobrazovnih predmeta; zatim oni koji od srednjih škola navedenih pod br. 1 nemaju završene sve razrede i, napokon, oni koji su završili najmanje osam razreda osmogodišnje škole. Praksa će s vremenom pokazati što treba mijenjati.

Da bi se barem donekle zadovoljilo potrebe župa i samostana osnovana je *dvogodišnja glazbena škola* koja je pružala minimum od minimuma. No, pokazalo se nedovoljnim. Škola je trajala samo 7 školskih godina (1972/73. – 1978/79.). Bilo je to prekratko vrijeme za učenje orgulja. Škola je bila prvenstveno namijenjena studentima Katehetskog instituta.

Na poticaj više župnika Institut osniva akademske godine 1974/75. *Subotnju školu za orguljaše*, jer su kandidati izvan Zagreba mogli dolaziti na nastavu samo subotom. Polaznici su bili dužni upisati prve dvije godine glasovir, a druge dvije orgulje. Od teoretskih predmeta na početku su bili Solfeggio s teorijom glazbe, Harmonija, Zborni pjevanje, a kasnije su uvedeni predmeti Liturgika, Vođenje liturgijskog pjevanja.

Potrebe vremena zahtijevale su i promjenu Statuta. Vijeće Instituta pripremlilo je novi Statut, a Vijeće Fakulteta odobrilo ga na svojoj 3. redovnoj sjednici 15. veljače 1992; Veliki kancelar kard. Franjo **Kuharić** odobrio ga 7. svibnja 1992. U samom nazivu dolazi do promjene pa se sada zove *Institut za crkvenu glazbu "Albe Vidaković" Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. Do promjene dolazi i u upravljanju Institutom. Ustanovom ravna *Vijeće Instituta* čija je dužnost:

- a) donositi planove o znanstvenom, umjetničkom, organizatorskom i gospodarskom djelovanju Instituta;
- b) birati profesore, predavače, članove i službenike Instituta;
- c) rješavati sva pitanja koja Predstojnik stavi na dnevni red.

Proforski zbor donosi odluke o radu u tekućoj školskoj godini prema programu studija glazbe.

Skupštinu Instituta sačinjavaju članovi Vijeća, proforski zbor, vanjski suradnici, službenici Instituta i po jedan predstavnik svakog godišta redovitog studija.

U upravu Instituta ulaze još *predstojnik* (i njegov zamjenik) i *službenici Instituta*. Prema novom Statutu studij glazbe na Institutu ima slijedeće smjerove: a) Diplomirani crkveni glazbenik, b) Crkveni orguljaš, d) Usavršavanje u predmetima: Orgulje, Dirigiranje i Polifona kompozicija.

Povratkom Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebačko sveučilište a time i Instituta koji djeluje u okviru Fakulteta *Vijeće Instituta* se odlučilo samo za dva smjera: *Diplomirani crkveni glazbenik* i *diplomirani crkveni orguljaš*.

Navedimo još i personalne promjene: Godine 1988. nakon odlaska u mirovinu (iz zdravstvenih razloga) predstojnika Instituta mo. Anđelka **Milanovića** vršitelj dužnosti postaje mo. Izak **Špralja**, dotadašnji zamjenik predstojnika, a 1992. izabran je za predstojnika Instituta.

Dosadašnji tajnik Josip **Korpar** otišao je u invalidsku mirovinu 1993.

Od sadašnjeg profesorskog zbora u stalnom radnom odnosu su: Ana s. Imelda Dolibašić, Ruža s. Domagoja Ljubičić, Dragica s. Cecilija Pleša, Anica s. Slavka Sente, Izak Špralja i Gabrijela s. Vlasta Tkalec. Uz njih na Institutu prema potrebi rade i honorarni nastavnici.

Ad 2.) *Da studente uvede u znanstveno istraživanje prošlosti i sadašnjosti crkvene glazbe*

Prema čl. 52, §1 student koji želi višu stručnu spremu dužan je napisati i diplomsku radnju.

"Pismena diplomatska radnja mora pokazati da:

1. slušač dobro poznaje gradivo, koje obrađuje;
2. da je sposoban samostalno rasuđivati i zaključivati;
3. da se zna služiti znanstvenim pomagalicama;
4. da može svoje misli razumljivim i pravilnim jezikom izraziti." (Statut Instituta)

Temu radnje izabire ili predlaže student u dogovoru s mentorom, a odobrava Predstojnik Instituta. Radnju ocjenjuje također mentor i Predstojnik. Opseg radnje ne može biti manji od deset (kasnije 20) strojem pisanih stranica ne uzimajući u obzir moguće notne primjere i druge priloge.

Od god. 1967. do završetka akademske godine 1993/94. na Institutu je napisano 115 diplomskih radnji. Studenti su obradili razna područja crkvene glazbe. O hrvatskim crkvenim glazbenicima napisane su 24 radnje, o slovenskim 4 (jer je bilo studenata i slovenske narodnosti). Osim dvojice iz prijašnjih stoljeća svi ostali obrađeni glazbenici su iz ovoga stoljeća ili na prijelazu od prošlog na ovo stoljeće. Opisano je 13 orgulja smještenih u crkvama, katedralama i samostanskim kapelama. Napravljen je popis orgulja u Bosni i Hercegovini, dani su prikazi pojedinih starih pjesmarica, obrađena je glazba u pojedinim redovničkim družbama, kao i razni kodeksi, misali itd.

To nisu veliki znanstveni radovi, ali ispunjavaju uvjete za diplomsku radnju. U njima je skupljeno mnoštvo podataka koji mogu dobro poslužiti za daljnje studije o crkvenoj glazbi i glazbenicima i drugim temama s područja crkvene glazbe. Možda će imati posebnu vrijednost upravo radnje u kojima se pisalo o orguljama u crkvama koje su u ovom ratu porušene a orgulje uništene, ili materijali iz raznih arhiva koji su također u ovom ratu nestali.

Budući da je popis diplomskih radnji od akademske godine 1966/67. do akademske godine 1987/88. tiskan u našem časopisu *Sv. Cecilija* LVIII (1988.), br. 2-3, ovdje donosimo popis diplomskih radnji akademske godine 1988/89. do akademske godine 1994/95.

Akademske godine 1988/89.

Pava s. Samuela Markanović: *O. Fr. Bernardin Sokol, franjevac*

Akademska godina 1989/90.

Katarina Rončević: *Orgulje samostana u Jastrebarskom*

Akademska godina 1991/92.

Renata Ivanović: *Etape modificiranog tonic-solfa sustava Solfeggia*

Manda Tomašić: *Branko Birt (Život i djelo)*

Ljubica s. Slavica Tomić: *Korali i različiti oblici korala*

Akademska godina 1992/93.

Niko Luburić: *Duhovne popijevke iz Hercegovine*

s. Cecilija Tomkić: *Glazba u družbi sestara sv. Križa*

Mladenka s. Dolores Brkić: *Terapeutski vid glazbe*

Nives Paulinić: *Život i djelo prof. Mate Leščana*

Akademska godina 1993/94.

Tatjana Gaćeša: *Grčke metričke stope u gregorijanskom koralu*

Ad 3. *Osposobljavanje studenata za nastavničko zvanje na visokim bogoslovnim školama, srednjim vjerskim školama i redovničkim novicijatima, odnosno zajednicama.*

Ne može se reći da je nastava na vjerskim učilištima započela s diplomiranim studentima Instituta. Bilo je crkvenih glazbenika koji su studij crkvene glazbe završili u inozemstvu, a poslije povratka u domovinu bili su profesori na raznim vjerskim učilištima. Treba se prisjetiti samo dvojice pokojnih predstojnika Instituta: mo. Albe **Vidakovića** i mo. Anđelka **Milanovića**, koji su završili studij glazbe u Rimu. Vidaković je postao dirigent u zagrebačkoj katedrali i profesor glazbe na Rimokatoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, a Milanović je djelovao na učilištima svoje redovničke zajednice. Što se tiče redovničkih ženskih zajednica one su školovale svoje orguljašice redovito na *Muzičkoj akademiji* u Zagrebu kao primjerice s. Milena **Bebić**, s. Margareta **Čuk**, s. Angelina **Subašić**. Nakon osnivanja Instituta one su postale profesorice orgulja na Institutu.

Poslije II. svjetskog rata za vrijeme promicanja ateizma Crkva se morala sama brinuti i za svoje škole i za nastavnički kadar. U Rim na studij glazbe bili su poslani Izak **Špralja**, Miroslav **Martinjak**, Petar Zdravko **Blajić**, Šime **Marović**, s. Mirta **Mačina**. Miho **Demović** i Slavko **Topić** najprije su studirali na Institutu za crkvenu glazbu a zatim su nastavili studij u inozemstvu (Slovenija, Njemačka). Nikola **Dogan**, uz glavni studij, učio je glazbu u Rimu. Tako su mlade sile pomalo popunjavale slobodna mjesta na visokim vjerskim učilištima. Slavko **Topić** preuzeo je predavanje crkvene glazbe na biskupijskoj i franjevačkoj visokoj bogoslovnoj školi u Sarajevu. Kasnije don Niko **Luburić** preuzima biskupijsku bogoslovnu školu. O. Mile **Čirko**

popunja slobodno mjesto u *Visokoj bogoslovnoj školi* u Makarskoj a s. Anđela **Samardžić** na Rijeci.

Diplomirani studenti Instituta počeli su predavati i na srednjim vjerskim školama: O. Martin **Mihoković** na *Interdijecezanskoj srednjoj vjerskoj školi* u Zagrebu, vlč. Josip **Mioč** na *Paulinumu* u Subotici, o Jure **Župić** na *Franjevačkoj gimnaziji* u Sinju. U *Isusovačkoj gimnaziji* u Dubrovniku predavale su ss. Milosrdnice.

U svim redovničkim muškim i ženskim novicijatima naši studenti(ce) poučavaju crkvenu glazbu. Teško je navesti njihova imena, jer su česte promjene u redovničkim družbama. Tri naše diplomirane studentice: s. Mirja **Tabak**, s. Robertina **Barbarić** i s. Lidija **Mahovlić** danas su provincijalne glavarice u svojim Redovima. Institut je ponosan, jer je to znak da su sposobne. Samo, hoće li se kasnije vratiti glazbi?

Ad 4) *Nastupi zbora Instituta*

U svom tridesetgodišnjem postojanju studenti, a po koji puta i profesori Instituta, imali su mnogo koncertnih i drugih prigodnih nastupa.¹⁰

1. *Godišnje produkcije* studenata održavale su se pod kraj svake školske godine.

To je bilo obično uz 18. travnja, smrtni dan osnivača Instituta Albe Vidakovića a od 1990. godine i njegovog nasljednika mo. Anđelka Milanovića, budući da su umrli na isti dan. Nastupali su studenti orgulja, glasovira i zbor Instituta, kojim je ravnao profesor zbornog pjevanja ili koji student.

2. Zbor Instituta redovito je priredio samostalni koncert prigodom održavanja *Tečajeva za crkvenu glazbu* koje je organizirao Institut.

3. Na svečanostima *Zaziva Duha Svetoga* i *Tebe Boga hvalimo* za sve studente Katoličkog bogoslovnog Fakulteta i njegovih Instituta, a od uspostave Republike Hrvatske 1991. g. i za sve studente Zagrebačkog sveučilišta, zbor Instituta je predvodio pjevanje, ili je izvodio po koju višeglasnu misu i višeglasne skladbe.

4. Prigodom *promocija* i *podjele počasnih doktorata* Katolički bogoslovni fakultet redovito je angažirao zbor Instituta da otpjeva nekoliko skladbi.

5. Na *Teološko-pastoralnim tjednima*, a na molbu organizatora, zbor Instituta je održao samostalni koncert u okviru rekreacijskog programa, a nekoliko puta je predvodio pjevanje kod Euharistije.

6. Unija vrhovnih redovničkih poglavarica nekoliko je puta zamolila Institut da pjeva kod Liturgije prigodom njihovih *godišnjih skupština*.

7. Zbor Instituta nekoliko puta je pjevao u okviru *glazbenog razmatranja* "Riječ i glazba" u Zagrebačkoj prvostolnici.

8. Na *svetkovinu Svih Svetih* na zagrebačkom groblju Mirogoju zbor Instituta nekoliko puta je pjevao na spomenu svih mrtvih.

9. Zbor Instituta je nastupio u Rimu prigodom *proglašenja svetim bl. Nikole Tavelića*, na *Mariološko-Marijanskom kongresu* u Zagrebu i na Mariji Bistrici (1971.).

10. *Samostalne koncerte* u domovini zbor Instituta održao je u dvorani bl. Marka Križevčanina u Zagrebu u *Povijesnom muzeju Hrvatske* u Zagrebu, u crkvi sv. Franje na Kaptolu, u župnoj crkvi sv. Franje Ksaverskog, bazilici Srca Isusova u Palmotićevoj i crkvi sv. Nikole Tavelića (sve u Zagrebu).

11. Zbor je gostovao: u Domovini: Sinj, Split, Banja Luka (Marija zvijezda) Sanski most, Požega, Varaždin (pavlinska crkva), Subotica (u povodu 25. obljetnice smrti A. Vidakovića); u inozemstvu: Frankfurt, München, Altötting (Njemačka) i Gradišće 2 puta (Austrija).

12. Za vrijeme rata i nakon njega koncerti su održavani samo na Institutu ili u zagrebačkim crkvama Sv. Franje, Srca Isusova i sv. Franje Ksaverskoga.

13. Nastupi zbora Instituta prigodom različitih obljetnica: – na akademiji prigodom 50. obljetnice smrti krčkog biskupa Antuna **Mahnića** (1970/72.),

– na obilježavanju 300. obljetnice smrti mučeničke bana Petra **Zrinskog** i kneza Frana Krste **Frankopana** (1970/71.),

– na spomenu 25. obljetnice smrti Franje **Dugana** st. (1973.),

– na koncertu obilježavanja 10. obljetnice *Instituta* i smrti Albe **Vidakovića** (1973/74.),

– na 20. obljetnici smrti Božidara **Širole** (1974./75.),

– na proslavi 100. obljetnice rođenja sv. **Male Terezije** (1972.),

– na koncertu prigodom proslave 100. obljetnice časopisa *Sv. Cecilija* (1977./78.),

– na proslavi 400. obljetnice sv. **Terezije Avilske** (1982/83.),

– na proslavi 350. obljetnice posvećenja crkve sv. *Katarine* u Zagrebu (1982./83.),

– 25. obljetnice *Katehetskog instituta* KBF (1986./87.),

– na proslavi 350. obljetnice *Varaždinske gimnazije* (1987.),

– na obilježavanju 25. obljetnice *Instituta za crkvenu glazbu* i smrti Albe **Vidakovića** (1988.),

– na proslavi 100. obljetnice rođenja Krste **Odaka** (1988.),

– na proslavi 100. obljetnice rođenja Bernardina **Sokola** (1988.),

– na 25. obljetnicu koncilske *Konstitucije o liturgiji* (1988.),

– na Subotičkim glazbenim danima Albe **Vidakovića** (1989.),

- na proslavi 100. obljetnice rođenja Petra **Grgeca** (1989.),
- godine 1990. zbor je sudjelovao u emisiji *Božić v Evropi*, koju je u Sloveniji snimila Slovenska televizija,
- u organizaciji Teovizijatrade zbor je sudjelovao u emisiji *Molitva za Hrvatsku* (1992.),
- na poetsko-glazbenoj predstavi u čast hrvatske državnosti *Duša Hrvata* (1992.),
- na proslavi 125. obljetnice *Hrvatskog književnog društva sv. Jeronima* (Sv. Ćirila i Metoda) (1993.),
- na spomenu 25. obljetnice osnutka *Unije viših redovničkih poglavarica* (1993.),
- na proslavi 100. obljetnice rođenja Josipa **Andrića** (1994.),
- prigodom posjeta pape **Ivana Pavla II.** Hrvatskoj zbor je zajedno s pjevačima zagrebačkih župnih zborova pjevao na *Večernji* u Zagrebačkoj prvostolnici i na *Svečanoj misi* na Hipodromu koje je predvodio Ivan Pavao II. (1994.),
- na Znanstvenom skupu u povodu 900. obljetnice *Zagrebačke (nad)biskupije*, 30. obljetnice *Instituta za crkvenu glazbu* i smrti Albe **Vidakovića** i 25. obljetnice trećeg izlaženja časopisa *Sv. Cecilija* (1994.).

Ad 4) *Izdavačka djelatnost Instituta*

Nakon osnutka Institut se trebao najprije uhodati u nastavi. No odmah se uvidjela potreba izdavanja crkvenih skladbi za liturgiju. Jedan dio je izdao pok. Marijan Mihelčić, župnik sv. Obitelji u Zagrebu. No tiskanje je zavisilo i od novčanih mogućnosti. Zato je Institut najprije tiskao pojedinačno 4 pučke mise a zatim za zborove 4 višeglasne mise.

– 1969. Institut počinje izdavati kao svoje glasilo časopis za duhovnu glazbu *Sv. Cecilija*.

No najvažnija izdanja Instituta su *pjesmarice*, Tiskane su ovim redom:¹¹

- 1973. *Nova crkvena pjesmarica* – dionice u suradnji s Kršćanskom sadašnjosti i Naddušobrižničkim uredom iz Frankfurta.
- 1974. tiskana je partitura iste pjesmarice.
- 1976. Istu pjesmaricu uz dodatak duhovnih šansona izdao je Naddušobrižnički ured u Frankfurtu i Kršćanska sadašnjost bez suglasnosti Instituta, jer je Institut držao da većina šansona nije hrvatskog porijekla a ni tekstovi nisu odobreni od Liturgijske komisije pri BK. Pjesmarica je izdana pod naslovom *Hrvatska crkvena pjesmarica*.

Kad je naklada bila rasprodana počele su pripreme za izdavanje popijevkama bogatije pjesmarice. Zamoljeni su svi muški i ženski redovi, sve (Nad)biskupije hrvatskog jezičnog područja da pošalju popijevke koje se pjevaju a nisu u dosadašnjim pjesmaricama tiskane. Odaziv je bio osrednji. U ovoj pjesmarici uvedeno je dvoglasje kod popijevki gdje je to bilo moguće. Zato su mnoge popi-

jevke jednostavnije harmonizirane od onih u Kantualu iz 1934. god., što su neki smatrali nedostatkom. Svrha toga je bila da se orguljašima s manjom glazbenom izobrazbom omogući svirati u liturgijskim činima. Nakon što je sve nove tekstove pregledala Liturgijska komisija pri BK, a glazbenici pregledali notne materijale, počele su tiskarske pripreme.

– 1983. g. izlaze dionice nove pjesmarice pod imenom: *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*.

– 1985. g. tiskana je i partitura iste pjesmarice. Sve je tiskano na finom biblijskom papiru. No dionice su rasprodane prije 2 godine a partitura ima još malo, pa se mora misliti na novo izdanje.

Institut se pobrinuo i za *pedagošku literaturu* koja je bila potrebna redovničkim novicijanima i studentima crkvene glazbe. Prema novčanim mogućnostima i susretljivosti suradnika, koji nisu tražili autorske honorare, izdani su ovi priručnici:

– 1980. g. *Priručnik za glazbeni odgoj* u redovničkim novicijanima.

– 1987. g. *Svećenička pjevačka služba*, za studente teologije i svećenike.

– 1988. g. *Crkvena glazba* namijenjena studentima crkvenih učilišta.

– 1994. g. uvezana je *Osnovna teorija glazbe* dr. Đure Tomašića, koja je izlazila u nastavcima u našem časopisu *Sv. Cecilija* od 1980. godine.

Ostala izdanja:

U čast svom osnivaču Albi Vidakoviću izdane su njegove duhovne popijevke pod nazivom *Duhovni stihovi Albe Vidakovića* 1971. godine.

1975. godine Institut je izdao *Skladbe za pokojničko bogoslužje* prof. Branka Lazarina.

Kada je izišla nova *Večernja o blagdanu Blažene Djevice Marije* Institut je dao uglazbiti prof. Anđelku **Klobučaru** i zatim je dao tiskati. U nestašici skladbi za crkvene zborove napravljen je izbor iz novih skladbi i skladbi objavljenih u *Sv. Ceciliji* i tiskan pod nazivom *Višeglasne liturgijske skladbe*.

Budući da su pastoralci sve više tražili uglazbljene *muke* za *Sveti tjedan* Institut je pripremio sve 4 *Muke*: po Mateju, Marku, Luki i Ivanu na koralni zagrebački napjev a u dodatku su za zborove dodane 3 verzije: Koralna, Anđelka Klobučara i Dalmatinski napjev.

Godine 1990. izdana je monografija *Albe Vidaković, život i djelo* te gramofonska ploča s izabranim njegovim skladbama.

Gledajući sva ova izdanja koja su izlazila u ne baš pogodno vrijeme za djelovanje Crkve, učinjeno je mnogo i

malo: malo koliko su potrebe zahtijevale, a puno prema novčanim mogućnostima Instituta.

TEČAJEVI ZA CRKVENE GLAZBENIKE

Tečajeve crkvene glazbe započeo je na poticaj mjesnog Ordinarija organizirati *Dijecezanski odbor za crkvenu glazbu nadbiskupije zagrebačke*. Od 1958. do 1964. godine održano je 5 tečajeva (s programom: predavanja, vježbe, koncerti). Ovi su tečajevi bili namijenjeni isključivo redovnicama, koje su vršile orguljašku službu. Prva tri tečaja za crkvene glazbenike koje je organizirao *Institut za crkvenu glazbu KBF* u Zagrebu (1969., 1971. i 1972. god.) bijahu zamišljena kao nastavak tečajeva koje je organizirao *Dijecezanski odbor za crkvenu glazbu nadbiskupije zagrebačke* (tečaj iz god. 1971. naslovljen je u programu kao sedmi, a tečaj iz 1972. kao osmi orguljaški tečaj). Ovi su tečajevi bili namijenjeni u prvom redu crkvenim orguljašima koji su diplomirali na *Institutu za crkvenu glazbu* (u izvještaju o radu Instituta nalazimo da je 1969. god. "bio prvi Seminar za svršene slušače Instituta i da mu je cilj (bio) da se vide rezultati rada (...) na terenu, da se izmijene iskustva i dadu smjernice za budući rad. U planu je (bilo) da se taj Seminar održava (...) svake godine." Zanimljivo je primijetiti da je iste godine na poticaj Mihe **Demovića** Institut za crkvenu glazbu obnovio časopis za duhovnu glazbu s glazbenim prilogom *Sv. Cecilija*, koji je – kao i upriličeni tečajevi – trebao postati promicatelj novog – posaborskog razdoblja liturgijske i duhovne glazbe.

Iako bijaše izražena želja da se glazbeni seminar održava svake godine, u onom su desetljeću održana samo 3 seminara (1969, 1971. i 1972. godine). Seminari su imali na rasporedu predavanja, vježbe i koncerte, a tematika (predavanja i vježbi) slijedila je više-manje školski program Instituta za crkvenu glazbu obogaćen novonastalim skladbama za obnovljeno bogoslužje (1971. god. seminar je trajao 8, a 1972. 9 radnih dana). Razlog da svake godine nije održan Seminar za crkvene glazbenike vjerojatno treba tražiti i u događajima koji su djelomično ili potpuno usmjeravali raspoložive mogućnosti djelovanja Instituta za crkvenu glazbu (1970. god. zbor Instituta predvodio je pjevanje na svečanosti proglašenja svetim bl. Nikole Tavelića u Rimu, 1974. obilježena je 10. obljetnica Instituta i priređeno znanstveno savjetovanje o Albi Vidakoviću, 1977. obilježena je 100. obljetnica časopisa *Sv. Cecilija*, 1979. održan je seminar za nastavnike glazbe na visokim bogoslovnim školama, u sjemeništim, redovničkim novicijatima i junioratima).

Od 1980. godine tečajevi ili seminari za crkvene glazbenike održavaju se svake godine. Kao tumač novog

pristupa ovakvim skupovima za crkvene glazbenike neka posluži slijedeći citat: "Seminar za crkvene glazbenike održan je (...) od 23.-27. lipnja (1980. g.). Organizirao ga je Institut za crkvenu glazbu na molbu voditelja crkvenog pjevanja, a u dogovoru s Unijom VRPJ. Sudjelovalo je oko stotinjak slušača. (...) Zadnji dan seminara (...) provedena je plenarna diskusija. Tu se između ostalog jednoglasno zaključilo da bi ovakve seminare trebalo organizirati svake godine, jer se mnogo nauči, izmijene se iskustva i mišljenja. Isto se moglo zaključiti na osnovu ankete provedene na kraju seminara. To bi trebala biti škola permanentnog obrazovanja, što je danas neophodno potrebno svakom čovjeku ako želi pratiti napredak i promjene na polju svojeg zanimanja" *Sv. Cecilija*, 50/1980, 3, 73-74).

Tečajevi za crkvene glazbenike kao "škola permanentnog obrazovanja" dobivaju konačni oblik 1982. g. Na temelju višegodišnjeg iskustva organizatora i više provedenih anketa među sudionicima tečajeva, tečajevi za crkvene glazbenike se održavaju uvijek u isto vrijeme (u 1. uskršnom tjednu), imaju jednaki dnevni red (prije podne su predavanja, poslije podne rad po grupama, navečer koncerti), predavanja slijede izabranu temu tečaja, u radu po grupama postupno se obrađuju izabrane – najpotrebnije glazbene discipline (tehnika pjevanja, dirigiranje, metodika orgulja i glasovira, zorno pjevanje itd.), svake su godine bogatije koncertne priredbe itd.

Tematsko usmjerenje predavanja na posljednjih deset tečajeva za crkvene glazbenike: 1982. "Doprinos crkvene glazbe euharistijskim kongresima u nas", 1983. i 1984. "Osoba i osobine crkvenog glazbenika", 1985. "Europska godina glazbe", 1986. "Glazba kao faktor odgoja u liturgiji i vjeri djece", 1987. "Pučka crkvena popijevka", 1988. "25. obljetnica Instituta za crkvenu glazbu KBF u Zagrebu" 1989. "Subotički glazbeni dani Albe Vidakovića", 1990. "Posaborska liturgijska glazba", 1991. "Biblija i glazba."

Od 1992. do 1994. godine Tečajevi za crkvenu glazbu zbog ratnog stanja u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini nisu održavani.

ORGANIZACIJSKA DJELATNOST INSTITUTA

1. Na početku treba spomenuti da je Institut za crkvenu glazbu svake godine organizirao proslavu blagdana sv. Cecilije. Na proslavu su bili pozivani svi zagrebački župni zborovi kao i zborovi župa iz okolice Zagreba. Svake godine proslava se održavala u drugoj crkvi i s drugim programom.

2. O *Tečajevima za crkvene glazbenike* koje je organizirao Institut vidi drugdje.

3. Ovdje ukratko donosimo samo ono što je Institut osim spomenutog organizirao.¹²

– G. 1974. od 17. do 21. travnja Institut je organizirao Znanstveno savjetovanje o **Albi Vidakoviću** u povodu 10. obljetnice smrti. Sa znanstvenim savjetovanjem bila je povezana i proslava 10. obljetnice *Instituta za crkvenu glazbu*. Izvještaji o savjetovanju i referati o Institutu tiskani su u časopisu *Sv. Cecilija* br. 2-3, 1974. a referati sa savjetovanja i sjećanja glazbenika suvremenika na Albu Vidakovića, tiskani su u *Sv. Ceciliji* br. 2-3 1975. g.

– 12. XII. 1974. održana je Komemoracija 25. obljetnice smrti **Franje Dugana** st. Predavanje o F. Duganu održao je mo. Izak Špralja, a zbor i solisti otpjevali su skladbe: *Molitva, Tebe mi hvalimo Bože, Salve Regina* (s. C. Pleša), *O quam suavis es Domine* i *Benedicat tibi Dominus* (Josip Novosel), *Toccata u g-molu* i *Fantazija na pučku popijevku za orgulje* (A. Klobučar).

1975. g. Institut za crkvenu glazbu sa svojim profesorima kao i vanjskim suradnicima počeo je sa pripremama za anastatičko i kritičko izdanje *Citharae octochordae*, 3. izdanje 1757. g.

– 22. XII. 1976. g. u povodu 20. obljetnice smrti hrvatskog skladatelja i muzikologa **Božidara Širole** Institut je organizirao komemorativnu svečanost (okrugli stol). Predavanja su održali profesori Instituta: Mo. Anđelko Milanović, Mato Leščan, Izak Špralja, Ljubomir Galetić i kao gost Lovro Županović. Nakon predavanja izveden je koncert djela B. Širole. Opširnije vidi *Sv. Cecilija* 1977. br. 1.

– 22. i 23. XI. 1977. Institut je organizirao *Znanstveni skup u povodu 100. obljetnice* časopisa za duhovnu glazbu *Sv. Cecilija*. Predavanja su održali predavači iz Hrvatske, Slovenije i Srbije. Sudjelovali su i gosti iz inozemstva. Priređen je prijem kod zagrebačkog nadbiskupa, prigodna izložba, kod Filatelističkog društva Poštar iz Zagreba izrađena je prigodna omotnica i kartica s poštanskim žigom datiranim 22. XI. 1977., te organiziran izlet u Hrvatsko zagorje sa završnim koncertom na orguljama u crkvi u Mariji Gorici. Opširnije vidi *Sv. Cecilija* 1978., br. 2-3.

– 27. VI. 1979. Institut je postavio *spomen ploču Albi Vidakoviću* u povodu 15. obljetnice njegove smrti. Ploča je postavljena u Zagrebu, na kuriji br. 7, u Novoj vesi. Tekst: U ovoj je kući živio i radio hrvatski muzikolog i skladatelj, prebendar ALBE VIDA KOVIĆ 1914.-1964. O 15. obljetnici smrti postavio Institut za crkvenu glazbu – Zagreb.

– 14. IV. 1980. organiziran je sastanak predstavnika Instituta i članova Hrvatskog liturgijskog vijeća pri BKJ

radi koordinacije rada oko pribavljanja novih tekstova za buduću pjesmaricu.

– Prigodom 50. obljetnice života prof. **Anđelka Klobučara** Institut je preuzeo organizaciju oko snimanja gramofonske ploče sa slavljениkovim skladbama.

– 12. XI. 1980. odobrenjem BKJ Institut je organizirao dva *sastanka nastavnika glazbe* na vjerskim učilištima radi usklađivanja crkvenih dokumenata s odredbama reforme školstva u Hrvatskoj. Drugi sastanak je održan 24. IV. 1981. g.

– 15. XII. 1980. Institut je organizirao Savjetovanje o **Janku Barleu** u povodu 40. obljetnice smrti. Predavanja su održali: dr. Juraj Kolarić, dr. Josip Tandarić, dr. Milovan Gavazzi, dr. Lovro Županović, dr. Miho Demović. Opširnije vidi *Sv. Cecilija* 1982., br. 2.

– 16. XII. 1981. s nastavnicima glazbe na vjerskim učilištima određen je detaljni program za *udžbenike glazbe* na višim i visokim vjerskim učilištima.

1985. Institut je bio suorganizator *Znanstvenog skupa* u povodu 400. obljetnice rođenja *I. M. Lukačića*. Savjetovanje je održano u Zagrebu 8. i 9. XI., u Splitu 4. XI. i Šibeniku 3. XI. Opširnije vidi u zborniku *LUKAČIĆ*, Zagreb 1987.

1985. *Europska godina glazbe*. BKJ svojim dopisom je zamolila Institut da predloži plan proslave tijekom 1985. g. Institut je organizirao sastanak s biskupijskim i redovničkim referentima za crkvenu glazbu i upoznao sa željama Rima i naše BKJ. Na sastanku 9. IV. 1985. odlučeno je: a) više pažnje posvetiti glazbenom odgoju u sjemeništima, b) što prije dovršiti udžbenike za glazbu za viša bogoslovna učilišta, c) po uzoru na Rim da se u Zagrebu organizira *nastup katedralnih zborova* drugih biskupija. 23. XI. u franjevačkoj crkvi u Zagrebu (katedralne orgulje bile su u restauriranju) nastupili su katedralni zborovi iz: Banja Luke, Dubrovnika, Mostara, Rijeke, Splita i Subotice.

Budući da zagrebački župni zborovi nisu nastupili za blagdan *Sv. Cecilije*, Institut je za njih organizirao proslavu *Europske godine glazbe* 12. I. 1986. u crkvi Marije Pomoćnice. Opširnije vidi *Sv. Cecilija* 1985. br. 4 i *Sv. Cecilija* 1986. br. 1.

God. 1988. (10. XII.) Institut je obilježio 100. obljetnicu rođenja **Krste Odaka**. O Odaku su govorili mo. Izak Špralja, (on je pročitao i referat Rozine Palić-Jelavić koja je bila spriječena sama pročitati), dr. Lovro Županović, a ženski zbor Instituta je otpjevao Odakove skladbe: *Veni dulcis Jesu* i *Vjekova kneže*.

18. XII. 1988. god. proslavljena je 100. obljetnica rođenja fra **Bernardina Sokola** i 25. obljetnica

Sacrosanctum concilium – Konstitucija o sv. Liturgiji. O životu B. Sokola govorio je Izak Špralja, a o djelima dr. Lovro Županović, dok je o Konstituciji govorio mo. Izak Špralja. Ženski zbor Instituta otpjevao je *Zdravo Božje dijete* B. Sokola i koralni *Puer natus est nobis*. (Opširnije vidi: *Sv. Cecilija* 1989. br. 1.)

– 22. XI. 1990. god. 100. obljetnicu rođenja **Franje Lučića** Institut je proslavio zajedno s blagdanom sv. Cecilije. O Lučiću su govorili dr. Lovro Županović i o. Sebastijan Golenić. Zbor župe iz Remeta otpjevao je Lučićevu skladbu: *Imakulata*, a zbor župe sv. Nikole Tavelića Lučićevu skladbu *Oče naš* (Opširnije vidi *Sv. Cecilija*, 1990., br. 1.)

– 22. XI. 1990. god. Institut je na blagdan sv. Cecilije organizirao proslavu 100. obljetnice rođenja **Vinka Žganca**. O životu i radu V. Žganca govorio je prof. Miroslav Vuk, a dr. Lovro Županović obradio je temu: *Žgančevo višeglasno dopunjavanje duhovnog jednoglasja*. Zbor župe sv. Nikole Tavelića pod ravnanjem prof. Terezije Babić otpjevao je Žgančeve skladbe: *Hoj, hoj, gde si Jožef moj, Tužno plače, žuhko javče* i *O Marija Bogorodica*.

– 29. XI. 1992. god. *Hrvatski radio* počeo je prenositi svake nedjelje misu u 10 sati iz kapelice oo. Franjevac na Kaptolu. U dogovoru sa zborovođama župnih zborova grada Zagreba napravljen je raspored za akademsku godinu 1992/93. Iz početka se misa prenosila iz kapele ss. Naše Gospe, a zatim je radi većeg prostora i bolje zvučnosti izabrana kapela ss. Dominikanki na Krugama. Bilo je i župa iz kojih je bio izravan prijenos. (opširnije vidi: *Sv. Cecilija*, 1992. br. 4.)

– 10. i 11. IX. 1994. god. Institut je organizirao Zagrebačke župne zborove (oko 600 pjevača) za pjevanje *Večernje* u Zagrebačkoj prvostolnici i *Svečane mise* na hipodromu koje je predvodio sveti Otac Ivan Pavao II. prigodom posjeta Hrvatskoj i Zagrebu.

MATERIJALNO UZDRŽAVANJE INSTITUTA

Godine 1952. KBF je isključen iz Zagrebačkog sveučilišta. BK je uvela kolektu da Fakultet može honorirati svoje profesore. Priključili su se mnogobrojni privatni darivatelji koji su svojim često "udovičinim" darom nastojali pomoći fakultetu.

Zato je i biskup Zazinović u svom prijedlogu BK o osnivanju Instituta crkvenu glazbu potanko razradio i način financiranja Instituta: Predstojnik i drugi nastavnici primaju nagradu prema održanim satovima nastave uz eventualni dodatak. Nagrađen je i tajnik. Visinu nagrade određuje Dekan fakulteta na prijedlog Predstojnika.

Izdaci za honorare kao i režijski troškovi (svjetlo, ogrijev, instrumenti) namiruju se:

1. posebnim razmjernim udjelom faktora koji već sudjeluje u financiranju Fakulteta,
2. školarinom slušača,
3. stalnim udjelom vrhovnih poglavarstava redova kojima pripadaju pojedini slušači.

Pomoć se određivala prema veličini biskupije i redovničkih zajednica. Kako se mijenjala vrijednost novca, tako su se raspoređivala i zaduženja. Nije išlo sve glatko. Više puta neki od zamoljenih nisu poslali svoju pomoć, a drugi su opet povremeno molili da ih se oslobodi plaćanja udjela bilo da su nešto gradili ili nisu imali svoga člana na studiju glazbe. Nakon vraćanja KB fakulteta u Zagrebačko sveučilište (1991.) Ministarstvo financija je preuzelo financiranje redovitih studenata. Sada je najveći problem **prostorija**. Nadbiskupsko bogoslovsko sjemenište nam je svojevremeno dodijelilo 2 manje prostorije gdje se održava nastava na orguljama i glasoviru. Bez tih prostorija ne bi bio moguć studij na instrumentima. Mo. Matija Ivšić poklonio je svoje sobne pneumatske orgulje koje su smještene u prostoriju kraj Tajništva. Dr. **Johannes Overath** 1965. isposlovao je od jedne njemačke ustanove mehaničke orgulje (Seifert). *Europäischer Hilfsfonds* darovao je 1977. g. elektronske orgulje Ahlborn, a 1992. elektronske orgulje Eminent, a jedne Eminent orgulje darovao je *Caritas* Münchenske nadbiskupije. Za njih nije bilo mjesta na Institutu pa su zamoljene uprave ss. Milosrdnica i Predragocjene krvi da nam ustupe po jednu prostoriju za orgulje, jer su profesorice orgulja iz tih redova. *Europäischer Hilfsfonds* obećao i nove darove. Glasovire i pianina smo nabavljali prema mogućnostima. Zato ovom prilikom najsrdačnije zahvaljujemo *Katoličkom bogoslovnom fakultetu* i *Nadbiskupskom bogoslovskom sjemeništu* za prostorije a posebna hvala *Europäischer Hilfsfondu* za pruženu višekratnu pomoć, *Ostpriesterhilfe* u Königsteinu, *münchenskom caritasu* kao i *nadbiskupijama* i *redovničkim zajednicama* da su omogućili školovanje crkvenih glazbenika.

NAŠI POKOJNICI

Pokojni profesori Instituta

1964. Mo. Albe Vidaković, prvi predstojnik Instituta,
1966. Branko Birt, prvi tajnik Instituta,
1971. s. Jelisava Kirm, prof. glasovira,
1973. Anđela s. Angelina Subašić, prof. orgulja,
1975. s. Anđelka Rukavina, prof. glasovira,
1989. o. Tomislav Talan, prof. teoretskih predmeta,
1990. mo. Anđelko Milanović, predstojnik Instituta,
1991. Mato Leščan, prof. teoretskih predmeta.

Honorarni nastavnici

1976. biskup dr. Josip Salač, predavač liturgike,
1986. o. Leonard Tandarić, predavač hrvatskog jezika i
lektor časopisa *Sv. Cecilija*,
1986. Beata Delić, profesorica glasovira,
1987. Zdenka Kočonda, predavač na subotnjoj školi za
orguljaše,
1991. o. Leon Lovrenčić, predavač teološko-katehetskih
predmeta,
1991. dr. Josip Turčinović, prof. dogmatike,
1991. Vjekoslava-Seka Šunjić, profesorica dirigiranja,
1991. Nada Šir, profesorica glasovira.

Studenti:

1979. g. Ljubica s. Nela Jurić,
1986. Marija s. Lucijana Čović,
1984. Matija s. Hedviga Galić,
1987. s. Anđela Samardžić,
1991. Joža s. Cecilija Kobal.

BUDUĆNOST INSTITUTA

Godine 1963. u osnivanju Instituta za crkvenu glazbu sudjelovali su: *Dijecezanski odbor za crkvenu glazbu Zagrebačke nadbiskupije* kao inicijator, zatim *Biskupska konferencija Jugoslavije*, *Rimokatolički bogoslovni fakultet* u Zagrebu i *Sveta Kongregacija za sjemeništa i sveučilišne nauke* u Rimu.

U sadanjoj preobrazbi Instituta nakon povratka Katoličkog bogoslovnog fakulteta i njegovih Instituta u Zagrebačko sveučilište trebali bi sudjelovati *Biskupska konferencija*, *Katolički bogoslovni fakultet odgovarajuće Ministarstvo* i po potrebi *Kongregacija u Rimu* i *Institut za crkvenu glazbu*, pa će se sigurno naći i adekvatno rješenje.

Studij glazbe trebalo bi usmjeriti u 2 odsjeka:

1. Školovanje crkvenih glazbenika s visokom stručnom spremom (u rangu fakulteta) koji će biti:
 - a) profesori crkvene glazbe na vjerskim učilištima i
 - b) crkveni orguljaši s visokom stručnom spremom za službu u katedralama, bazilikama, župnim i redovničkim crkvama.
2. Druga vrsta škole bila bi u rangu srednje glazbene škole s postizanjem srednje stručne sprema u kojoj bi se školovali orguljaši za župe na kojima nije potrebna visoka stručna sprema. U njoj bi se pripremali i kandidati za redoviti studij za visoku stručnu spremu. Da se izrazimo športskim rječnikom: Najbolja je momčad koja dobiva podmladak iz vlastitih redova. U tom slučaju

pripadala bi drugom ministarstvu. Ali to se ne može ostvariti dok se ne dobije više prostorija za nastavu.

Uz budućnost Instituta usko je povezana i budućnost crkvenih glazbenika diplomiranih na Institutu. Profesor glazbe ima punu satnicu i može uspostaviti stalni radni odnos. Kod orguljaša je nešto drugo. Da odsvira 7 misa na dan imao bi punu satnicu. No to je isključeno. Za diplomirane orguljaše držimo ostvarljivim rješenje:

- a) Orguljaš bi mogao raditi i u *administraciji* u župnom uredu osobito ako je župnik i vjeroučitelj.
- b) Sada skoro svaka župa ima *caritas* gdje bi orguljaš mogao raditi stanoviti dio radnoga vremena.
- c) Svakoj crkvi potreban je i *zvonar* i *sakristan* koju bi službu opet mogao vršiti i orguljaš. Kada bi se sve zbrojilo našla bi se satnica za osnivanje stalnog radnog odnosa. To sve ovisi o dogovoru župnika i orguljaša.

d) Daljnje moguće rješenje za popunjenje mjesta orguljaša moglo bi biti da nastavnici glazbenog odgoja u osnovnim i srednjim školama u mjestima stanovanja (službovanja) obavljaju službu orguljaša kao što su to činili učitelji do 1945. godine. Koji pak to žele, trebali bi uz studij na svom Fakultetu (Pedagoškoj ili Muzičkoj akademiji) upisati i studij predmeta potrebnih za orguljaša: orgulje, gregorijansko pjevanje i liturgiku s propisima o crkvenoj glazbi. Isto rješenje vrijedi za studente Katehetskog instituta. Njima bi sviranje itekako koristilo i u katehezi. Do sada je na Institutu za crkvenu glazbu završilo studij glazbe 181 student. Oni nisu dovoljni da zadovolje sve potrebe u našoj Crkvi.

Inicijativu bi trebao dati *Institut*, *Biskupske konferencije* trebale bi dati odrednice, a *župnici* na terenu bi rješavali pitanje svojih orguljaša. Tada bi, ako ne svi, onda velika većina orguljaša imala stalni radni odnos. Time bi se pravilno i rasporedili poslovi kako sv. Petar reče prvim kršćanima: "Ne ide da mi ostavimo riječ Božju pa da služimo za stolovima (Caritas). Pronađite, braćo, među sobom 7 muževa na dobru glasu punih Duha (Svetoga) i mudrosti pa ćemo njih postaviti nad ovim poslom, a mi ćemo se posvetiti molitvi i službi propovijedanja" (Dj 6, 3-4).

Dobivanjem novih prostorija i zauzimanjem svih čimbenika riješit će se pitanje opstanka Instituta u okviru KBF, školovanja i zaposlenja crkvenih glazbenika. Nakon 30 godina djelovanja Instituta vrijeme je da se to riješi.

Zato se nadajmo vedrijoj budućnosti.

BILJEŠKE

- 1 Usp. II. vatikanski Sabor, *Konstitucija o sv. liturgiji*, br. 115.
- 2 ŠPRALJA, I. Povijest crkvene glazbe Crkve u Hrvata, *Crkvena glazba*, Zagreb, 1988., 194.

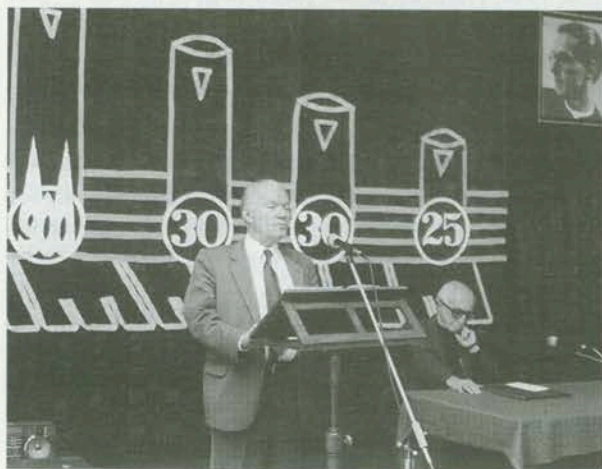
- 3 Usp. Sv. *Cecilija*, XXXIII (1939.), 2, 39.
- 4 Usp. Sv. *Cecilija*, LVIII (1988.), 2-3, str. 37.
- 5 Usp. nav. djelo, str. 57-59.
- 6 Usp. nav. djelo, str. 60.
- 7 Usp. nav. djelo, str. 59.
- 8 Usp. nav. djelo, str. 61.
- 9 Usp. nav. djelo, str. 62.
- 10 Usp. nav. djelo, str. 71-79.
- 11 Usp. nav. djelo, str. 80.
- 12 Usp. nav. djelo, str. 81.
- 13 Usp. nav. djelo, str. 82-83.

Zusammenfassung

An der Gründung des Instituts für Kirchenmusik im Jahre 1963 haben der Diözesanausschuß für Kirchenmusik des Erzbistums Zagreb, die Bischofskonferenz, die Katholische Theologische Fakultät in Zagreb und die Heilige Kongregation für Priesterseminare und Universitätsstudium teilgenommen. In der Beschreibung des Institutslebens werden die Studiumthemen, die organisatorische und editorische Tätigkeit, die Chorkonzerte und die neue Institutsreform dargestellt. Zum Schluß werden die verstorbenen Professoren und Studenten erwähnt und die Anregungen für das Weiterwirken des Instituts gegeben.

Časopis Sv. Cecilija u III. razdoblju svog izlaženja

Đuro Tomašić, Zagreb



Đuro Tomašić

"FOND SV. CECILIJE"

Na teološko-pastoralnom tjednu za svećenike 1995. godine u Fond Sv. Cecilije uplatili su:

Preč. g. Ivan Žufika, župnik iz Križevaca	500 kuna
Preč. g. Leondard Logožar župnik iz Štrigove	500 kuna
Preč. g. Stjepan Ptiček župnik iz Jastrebarskog	300 kuna
Preč. g. Ivan Štrbenac župnik iz Orahovice	300 kuna
Preč. g. Antun Prpić župnik iz Španskog	360 kuna
Preč. g. Zdenko Milić iz Zadra Franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda, Zagreb	100 kuna 200 kuna
Fra Mile Ćirko, Makarska	40 kuna
Fra Luka Delić	30 kuna

Srdačna hvala svim darovateljima koji su i praktički pokazali svoju ljubav prema crkvenoj glazbi. Sv. Cecilija, zaštitnica crkvene glazbe, neka im nagradi njihovu žrtvu.

Uprava i Uredništvo

Časopis za duhovnu glazbu Sv. Cecilija počeo je izlaziti prije 117 god. kao "list za pučku crkvenu glazbu i pjevanje", a uređivao ga je i izdavao o svom trošku učitelj Miroslav Cugšvert. Godine 1877. tiskana su samo 3 broja, 1978. tiskano je 12 brojeva (od kojih 3 dvobroja), a nakon prekida od 5 god. zbog financijskih neprilika i malog broja pretplatnika opet izlazi 1883. g. (12 brojeva) i 1884. g. (samo 4 broja). Ova zadnja četiri broja imala su i glazbeni prilog koji je uređivao Ivan pl. Zajc. Dakle, prvo razdoblje izlaženja Sv. C. pripada kraju XIX. stoljeća kad se je Cecilijanski pokret za čistoću liturgijske glazbe počeo širiti Europom, ali nas, nažalost, tada još nije dostatno zahvatilo.

Drugo razdoblje izlaženja Sv. C. obuhvaća vrijeme od god. 1907. do 1944. g. kada je ovaj časopis tiskan kao "smotra za promicanje crkvene glazbe". Poratne god. 1946. tiskan je samo jedan broj zbog zabrane izlaženja tadašnjih komunističkih vlasti. Uredio ga je Albe Vidaković. U početku drugog izlaženja Sv. C. (1907.-1909.) ovaj časopis su uređivali i izdavali Milan Zjalić i Miroslav Novak, a urednik glazbenog dijela bio je Franjo Dugan. Uz Hajdukovića spomenuta su trojica bili jedini suradnici. Od god. 1914. do 1941. urednik je bio kanonik Janko Barle, a urednik glazbenog priloga Franjo Dugan st. Nakon smrti Barle god. 1941. uredništvo je preuzeo Ivan Kokot (samo jednu godinu), a god. 1942. Albe Vidaković do 1944. (objavljena samo 3 sveska). Od